

NORDEN

3/24

REISE:

Banebrytende
arkitektur
i kongens by

Blir vi verdens
mest integrerte
region i løpet
av fem år?

Danmarks forsvarsminister

Troels Lund Poulsen:

De nordiske landes
forsvar skal arbejde
langt mere sammen
i fremtiden

ISLANDS NYE PRESIDENT

Halla Tómasdóttir

– NORDEN KAN VISE VERDEN HVA SOM ER MULIG

FORENINGEN
NORDEN

Tone Wilhelmsen Trøen er leder i Foreningen Norden.

Tone brenner for et sterkt og samlet Norden.

På tide å gi studentene full oversikt over mulighetene?

Et nytt studieår er i gang, og i Norden betyr det at ganske mange skal få oppleve å klare seg selv, ta til seg ny kunnskap og bli kjent med nye mennesker – i et naboland. Det er fantastisk at så mange får denne erfaringen, som følger dem livet ut. Men kan et felles opptak til studier i Norden gjøre at enda flere får oppleve dette?

I Norden har vi gjennom mange tiår vært både et felles arbeidsmarked og studiemarked. Vi har retten til å bli likebehandlet med nabolandets egne borgere når vi søker studier der. Dette var en intensjon allerede i Helsingforsavtalen fra 1962 og har blitt formulert tydeligere i senere avtaler. Norden har altså vært en pioner på disse områdene og til inspirasjon for andre internasjonale samarbeid. Men enda flere bør få vite om mulighetene og rettighetene de har.

Neste steg: nordisk «Samordna opptak»?

De nordiske nabolandene er populære valg for norske studenter, og Danmark er eksempelvis nummer to på lista over de mest populære landene. Men generelt er det ganske tilfeldig om en ung person som akkurat er ferdig med videregående, tenker over alle mulighetene som finnes utenfor Norge.

På Samordna opptak finner man mange av studiemulighetene vi har her til lands. Men om man ikke kommer inn på studiet

«Skal vi la det være opp til tilfeldighetene om de unge snubler over opptaksnett-sidene i nabolandene?»

man ønsker seg der, er det lett å tenke at man venter til neste år, selv om man kanskje kunne ha kommet inn på en tilsvarende mulighet i nabolandene. Skal vi la det være opp til tilfeldighetene om de unge snubler over opptaksnett-sidene i nabolandene – eller er det en bedre idé å samle alle disse mulighetene på én nordisk nettside?

Å skape et nordisk hav av muligheter for de unge

Det er noe spesielt ved å oppleve alle de store likhetene – og alle særpregene – mellom hverdagen i de nordiske landene. At man kan snakke sitt eget språk i nabolandet gir jo også flere muligheter

til dem som ikke fristes av å snakke engelsk under utenlandsstudier.

Tenk om vi kan si til de unge: «Norden er din arena.» I dette tilfellet bare ved å samle alle de mulighetene som allerede finnes. ■

Magasinet Norden nummer 3 – 2024

På forsiden: Halla Tómasdóttir
Foto: Eggert Jóhannesson

Utgiver: Foreningen Norden,
Harbitzalleen 24, N-0275 Oslo
Telefon: (+47) 22 51 67 60
E-post: foreningen@norden.no
www.norden.no
ISSN: 1890-2103

Opplag: 6000

Ansvarlig utgiver: Espen Stedje
E-post: espen@norden.no

Redaktør: Karoline E. Sandborg
E-post: karoline@norden.no

Design/layout: Gunhild N. Hafsahl og
Kristin Mack Alnæs, Edda Grafisk AS

Trykk: Edda Presse AS

Innlegg sendes på e-post til
karoline@norden.no

Redaksjonen tar ikke ansvar for
materiell som ikke er bestilt.

Redaksjonen forbeholder seg
retten til å redigere artikler og til å
publisere disse på www.norden.no.
Abonnement: Som medlem i
Foreningen Norden mottar du
magasinet fire ganger i året.

Meld deg inn på:
www.norden.no/ bli-medlem
eller ved å sende en e-post til
foreningen@norden.no.

Vil du annonsere i bladet:
Ta kontakt med Christian Svorkmøt
i Edda Presse.
Telefon: (+47) 920 49 296
christian@eddapresse.no

Redaksjonen ble avsluttet
26. august 2024

Neste nummer kommer:
4. desember 2024

Foreningen Norden er en ideell og
partipolitisk uavhengig medlems-
organisasjon som har til formål å styr-
ke og utvikle det folkelige nordiske
samarbeidet. Gjennom politisk pådri-
verarbeid samt kultur- og kunnskaps-
formidling jobber foreningen for å
gjøre Norden til en av verdens best
integreerte, dynamiske og nyskapende
regioner.

16

6

Innhold

- 2 Leder
- 3 Innholdsfortegnelse
- 4 Smått og stort på toppen av verden
- 6 Portrettet: Halla Tómasdóttir
- 12 Gemensamma byggregler i Norden kan förverkligas
- 16 Reise: Banebrytende København!
- 21 Troels Lund Poulsen om militært samarbejde i Norden
- 24 Interreg knytter Norden sammen
- 26 Joakim Reigstad: Slik blir vi verdens mest integrerte region
- 28 Foreningen Nordens sommerleir
- 30 Bli kjent med et Norden-medlem!
- 32 Liv og leven med lokallagene
- 33 Nordisk quiz
- 34 Kåseri

21

30

28

På toppen av verden. Velkommen til sidene «Stort og smått», en skattkiste med inspirasjon, nostalgi og tips til opplevelser og kultur her på toppen av verden.

Nordiska museets största utställning någonsin

NORDBOR är Nordiska museets berättelse om människorna och livet i Norden genom 500 år och utspelar sig i den nordiska naturen med verkliga personöden som huvudkarakterer.

Utställningen låter dig utforska hur kulturen och livet i Norden formats och omformas i möten mellan människor och i samspel med naturen och klimatet. Vad betyder naturen för människorna? Hur ser familien og hemmet ut? Vad tror nordborna på, vad drømmer de om, vad skrämmer og var finns tröst?

Utöver den ikoniska museibygnaden på Djurgården äger, förvaltar og bevarar stiftelsen flera levande kulturhistoriska miljøer og besøksmål på skilda håll i landet: Julita gård og trädgårdar, Tyresö slott og park, Svindersvik sommarnöje, Härkebergas kaplansgård og Wicanderska villan på Djurgården.

Kilde: Nordiskamuseet.se

Foto: Hendrik Zeidler/ Nordiska museet

I utställningens 1700-talsdel omsluts du av våren og trädgården og får utforska handelsvaror og föremål.

Utställningen Nordbor i Stockholm sträcker sig genom hela översta våningen på Nordiska museet og rymmer cirka 4 000 föremål fördelade på 27 rum.

Foto: Visit Svalbard

Bli med på verdens nordligste Bluesfestival

Hvert år, i slutten av oktober arrangeres «Dark Season Blues» i Longyearbyen. Dark Season Blues, oversatt Mørketidsfestivalen markerer inngangen til mørketiden, når dagslyset og sola er i ferd med å forlate Svalbard for fire lange vintermåneder. Mørketidsfestivalen begynte som et beskjedent, intimt arrangement og har vokst seg stort, med anerkjente artister og mange tilreisende. Likevel er det så små forhold i Longyearbyen at publikum, lokalbefolkning og artister ikke kan annet enn å omgås hele helgen. En unik opplevelse! Mørketidsfestivalen arrangeres for 21. gang i Longyearbyen fra 24. til 27. oktober 2024.

– Språk er en viktig kultur-
bærer og ligger i kjernen
av det nordiske

samarbeidet.

I arbeidet med
å styrke og ut-
vikle en felles
nordisk iden-
titet, står inn-

satsen for å styrke
de nordiske språkene helt
sentralt.

Foto:
Charlotte
Sverdrup

Even Alexander Hagen,
statssekretær i Kultur- og
likestillingsdepartementet

Boktips:

Annica Wennström

Lappskattelands en familjesaga

En ung kvinne finner et par falmede, men vakre skobånd i en eske på loftet hos moren. Moren har aldri vedkjent seg sin samiske opprinnelse og sier at hun ikke vet hvor skobåndene kommer fra. Lappskattelands er en slektshistorie og kjærlighetshistorie som spenner fra 1860-årene til vår tid. Annica Wennström forteller om fire generasjoner kvinner med sterke bånd seg imellom, men også med en historie om fornektelse som gjør det umulig for dem å nå hverandre og å tilgi.

Færøsk æblekage

Per / Alletiders Kogebok

Ingredienser

Bunde:

- 4 Æggehvider
- 175 gram Sukker
- 175 gram Mandler, usmutede
- 1 spsk. Kartoffelmel

Æblefylde:

- 2.5 dl. Piskefløde
- 2.5 dl. Crème fraîche 38 %
- 4 Æbler

Karamelcreme:

- 5 spsk. Sirup, lys
- 100 gram Flormelis
- 1.5 spsk. Vaniljesukker
- 2.5 dl. Piskefløde

Bunde

Æggehvider og sukker piskes stive, hakkede mandler og kartoffelmel vendes i. Der laves 2 bunde, som kan laves aflange eller runde, som bages på bagepapir midt i ovnen, ved 160 grader C. i 30–40 minutter. Før kagen lægges sammen, skal bundene afkøles.

Fylde

Fløden piskes stiv, æbler skæres i terninger. Flødeskummet, crème fraîche og æbler vendes sammen.

Karamelcreme

Det hele blandes i en gryde og koger 20–40 minutter til cremen bliver stiv.

Kagen lægges sammen, først bund derefter æblefylde, næst en bund og til sidst hældes karamelcremen over kagen i et fint lag.

Opskrift og billede er hentet fra kogebogen.dk

SAMHÖRIGHET

Sverige och Norge delar Europas längsta landgräns. Vi pratar samma språk. Jobbar hos varann. Gifter oss med varandra. Ja, vi behöver varandra. Historia, kultur, näringsliv, forskning och framsteg, glädje och gamman.

Bli med och fortsatt bygga vänskap, samarbete och samhörighet genom Norsk-Svensk forening.

Besøk oss på www.norsksvenskforening.com og facebook.com/norsksvenskforening

Foto: Unsplash/Helena Lopes

Hurra for Islands nye president: – Generelt ønsker jeg å være en katalysator for et sunt Island, der folks velferd, vårt demokrati og vår planet ivaretas i minst 80 år til, sier Tómasdóttir.

Foto: Eggert Jóhannesson.

Kan det bli en ny tid for Island med Tómasdóttir som nasjonens overhode?

President Halla Tómasdóttir: Norden kan vise verden hva som er mulig

– Du kan du ikke kalle noe en suksess hvis det kommer på bekostning av velferden til mennesker eller planeten. Sosialt ansvar og bærekraft for mennesker og miljøet rundt oss må være kjernen i en definisjon av suksess. Her har Norden et ansvar for å vise hva som er mulig, sier Islands nye president Halla Tómasdóttir.

Tekst: Karoline Sandborg Foto: Eggert Jóhannesson og Sigurjón Ragnar

Norden kunne ha vært modigere, mer samarbeidsvillige og løsningsfokuserte, og Norden kunne ha hevet stemmen kraftig. Vi bør bruke vår kreative kapasitet til å skape løsninger til en verden som trenger dem. Jeg vil gjerne se Norden som en kilde til løsninger, som viser verden hva som er mulig – i en verden som ofte føles full av umuligheter.

Møt Islands nye president. Hun har så vidt begynt jobben idet Norden får anledning til å intervju henne. Men på CV-en kan Halla Tómasdóttir vise til en lang og imponerende karriere med fokus på å skape endringer for en bedre planet. Hun startet blant annet et investeringsfirma som var en av de første i verden til å investere i kvinnelige entreprenører, og andre selskaper rettet mot det kvinnelige markedet. Hun ledet også Virgin-grunnlegger Richard Bransons organisasjon «The B Team», hvor ledende bedrifter fra hele verden samt tidligere statsoverhoder og ideelle ledere kom sammen for å finne løsninger og skape en bredere definisjon av suksess. For å nevne noe.

– Gjennom hele karrieren har jeg trodd på en kombinasjon av kapitalisme og *samfunnsansvar*, som bygger på å være en kraft for det gode i verden. Jeg tror at det er opp til oss selv å prøve å løse de store utfordringene vi står

overfor i verden i dag, enten vi arbeider i det offentlige eller om vi er entreprenører eller jobber i bedrifter. Sosialt ansvar og bærekraft for mennesker og det naturlige miljøet rundt oss må være kjernen i det å endre verden.

Ønsket om endringer for fellesgoder har vært og er en sentral del av Tómasdóttirs liv og virke.

– Uansett hvilken jobb jeg har hatt, har jeg vært en endringskatalysator. Jeg trives med å lede mennesker inn i endringer, men jeg tror vi trenger mer enn bare endring i verden nå, sier hun. Vi kommer tilbake til dette.

Republikken Island feirer 80 år som et uavhengig demokrati i år. Hva de neste 80 årene skal handle om, er noe Tómasdóttir tenker mye på. Den langsiktige visjonen er viktig for henne.

– Generelt ønsker jeg å være en katalysator for et sunt Island, der folks velferd, vårt demokrati og vår planet ivaretas i minst 80 år til.

Mye tyder på at veien dit ikke kommer til å være en blind gjentakelse av inngrodde vaner med det nye statsoverhodet bakømmene. Presidenten mener for eksempel at samfunnsstrukturer med fokus på konkurranse, er utdaterte.

– Vi må erstatte konkurranse innenfor politikk og forretninger med samarbeid på vegne av alt som virkelig betyr noe for oss som mennesker.

HALLA
TÓMASDÓTTIR

Foto: Sigurjón Ragnar

55 år, født 11. oktober 1968, Reykjavík, oppvokst i Kópavogur

Stilling: Islands president fra og med august 2024

Tómasdóttir vant mot avgående statsminister Katrín Jakobsdóttir og fikk om lag 34 prosent av stemmene.

Parti: Uavhengig
Hun er gift med Björn Skúlason og har to barn.

Utdanning: at Montgomery (Alabama, USA) og Thunderbird/ASU (Arizona USA.)

Bakgrunn: Forretningskvinne

Bidro til å etablere Reykjavíks universitet i slutten av 1990-årene.

Grunnla investeringsfirmaet Audur Capital i 2007 sammen med Kristín Pétursdóttir med et mål om å inkorporere feminine verdier i finans.

Hun har ledet den ideelle organisasjonen The B Team, stiftet av blant andre Richard Branson, som arbeider for mer menneskefokuserte og klimavennlige forretningsmodeller. Stilte også i presidentvalget i 2016, der hun fikk nest flest stemmer.

Islands president, Halla Tómasdóttir, sammen med ektemannen Björn Skúlason.

Foto: Eggert Jóhannesson

– Vi har aldri hatt større utfordringer i verden enn det vi har nå, og Island er ikke fritatt fra disse utfordringene.

Islands president sier vi trenger ny endringsvillig tenkning for å møte utfordringene både på Island og i verden i dag, også for å yte den neste generasjonen rettferdighet. Det er bare å holde fokus, for nå skal vi se på hvordan Norden kan bidra til dette. Allerede fra tidlig i intervjuet er det lett å se for seg at den islandske nasjonens fremtid etter Tómasdóttir, kan bli som å hoppe etter en viss historisk altaværing.

– Jeg mener vi i Norden har kapasitet til å designe en bedre måte å leve på, som mange andre deler av verden kan lære av. Jeg tror innovasjon og entreprenørånd er en del av vårt DNA, sier Tómasdóttir.

Foto: Sigurjón Ragnar.

Norden kan bli en veiviser for verden

– Vi har aldri hatt større utfordringer i verden enn det vi har nå, og Island er ikke fritatt fra disse utfordringene, sier Tómasdóttir. Hun refererer videre til utfordringer på verdensbasis som klimaendringer, utfordringer med hensyn til likestilling og menneskerettigheter og spenninger både innad i landene og mellom land.

Det er én utfordring som overgår alle de andre utfordringene som Tómasdóttir har fokus på.

– Den overordnede motivasjonen for meg, enten det er som president, som mor, som entreprenør eller leder av en ideell organisasjon har alltid vært vårt ansvar overfor den neste generasjonen. Utfordringene vi står overfor nå, er så store at de påvirker generasjonen etter oss og gjør at mange, spesielt unge sliter med angst for fremtiden som venter dem. Mental helse,

spesielt hos unge mennesker – er noe jeg tenker mye på.

President Tómasdóttir mener at Norden bør være en drivkraft i endringsarbeidet.

– Jeg tror at små land har større muligheter til å gjennomføre raske endringer. Det kan være vanskelig for store land å vise vei i hvordan man skal hankses med utfordringer.

Hun viser til måten Norden har fordelt penger og ressurser på, med en modell for å gagne hele samfunnet – ikke bare for å gagne en elite, som i andre deler av verden.

– Det er min ydmyke mening at de nordiske landene for eksempel har praktisert kapitalisme med omtanke, omsorg for mennesker og planeten og funnet en måte å plassere de eldres velferd i vår samfunnskontrakt på en bedre måte enn mange andre land. Jeg tror vi fortsatt kan hevde at vi er fremst i verden når det gjelder bærekraft og likestilling.

I Norden har vi en samfunnsmodell som viser at det går an kombinere kapitalisme med et sosialt ansvar, akkurat som Tómasdóttir har vært opptatt av i sin karriere.

Innovasjon og entreprenørånd er en del av vårt DNA

– Så hva tenker presidenten om det nordiske samarbeidet, landene i mellom?

– Det nordiske samarbeidet er på mange områder bra, og mer samarbeid er alltid velkomment, sier hun.

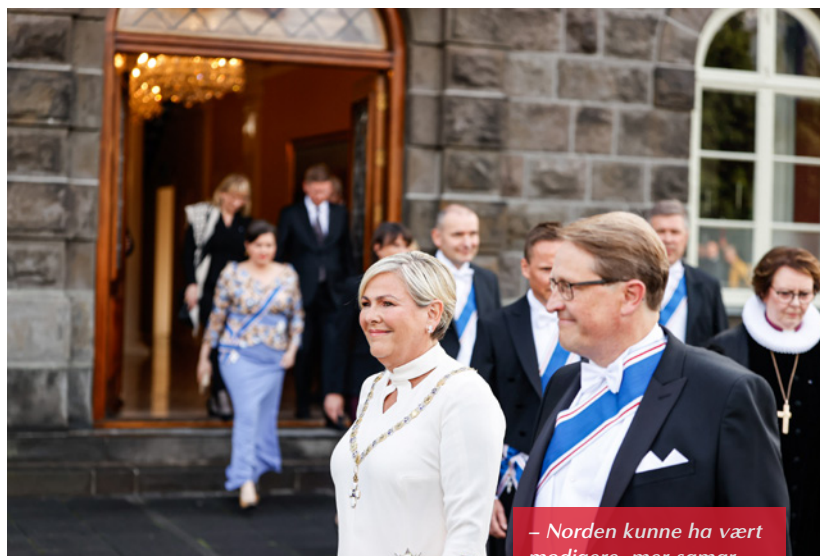
– Vi er sterkere sammen, det er åpenbart.

Men hva ville Tómasdóttir endret med det nordiske samarbeidet i dag? Svaret er, ikke overraskende, både gjennomtenkt og tankevekkende.

– Når jeg tenker på hva slags endringer jeg ønsker for Norden, er det ikke først og fremst strukturelle endringer – men mer på et filosofisk nivå.

Tómasdóttir ønsker seg et Norden som slutter seg sammen i fellesskap om det hun mener er våre tre viktigste verdier.

– I Norden er de grunnleggende verdiene bærekraft, likestilling og fredelig demokrati. Dette er vår styrke, på mange måter en del av vårt DNA, og det er dette verden utenfor ser i oss. Jeg mener disse tre verdiene bør være kjernen i det nordiske samarbeidet og at vi kollektivt må bestemme oss for å styre etter disse tre verdiene.

– Norden kunne ha vært modigere, mer samarbeidsvillige og løsningsfokuserte, og Norden kunne ha hevet stemmen kraftig. Vi bør bruke vår kreative kapasitet til å skape løsninger til en verden som trenger dem. Jeg vil gjerne se Norden som en kilde til løsninger, sier Islands nye president.

Foto: Eggert Jóhannesson

På den måten vil våre handlinger, investeringer, og strategier for samfunnet i Norden følge i riktig retning. Tómasdóttir understreker at når vi snakker om bærekraft, demokrati og likestilling handler det ikke bare om likestilling mellom kjønnene, men også generasjonslikestilling og global likestilling.

– Verden i dag trenger hjelp med alle disse tre verdiene, og Norden kan vise vei.

Innad har Norden en enorm mulighet til å forenes rundt disse bærebjelkene, sier presidenten. I tillegg mener hun vi har flere felles styrker å trekke på.

– Jeg tror innovasjon og entreprenørånd også er en del av vårt DNA.

Akkurat dette er hun spesielt opptatt av. Tómasdóttir mener vi bør styrke bindingene mellom de unge i Norden ved å skape et bedre klima for innovasjon. Hun roser Foreningen Nordens prosjekt, Nordjobb, som gjør det mulig for tusenvis av unge å få en sesongjobb i et annet nordisk land. Samtidig vil hun videre fra muligheten for sesongjobb til et åpent nordisk marked som syder av samarbeid, kapital og kompetanse.

– De unge er på mange måter globale borgere i dag, og Nordjobb er en flott måte å styrke båndene. I tillegg vil jeg foreslå at vi gjør det vi

Besøkende ser innsettelsen av presidenten.

Foto: Eggert Jóhannesson.

En vakker og stemningsfull anledning, her synger Kársness skolekor for den nye presidenten under innsettelsen.

Foto: Sigurjón Ragnar

En kombinasjon av mot og ydmykhet

Som statsoverhode på Island vil Tómasdóttir få muligheten til å påvirke retningen til landet og samarbeidet mellom Island og resten av Norden.

– Presidentrollen er fantastisk på grunn av innflytelsen du kan ha, både i og for landet og utenfor Island. Som president har jeg en stor mulighet og stort ansvar for å snakke om de verdier, syn og arbeidsmodeller som nå har ført oss hit vi er i historien – og som nå ikke lenger er noe alternativ. Samtidig kan jeg snakke om det som kan være de nye verdiene, visjonene og arbeidsmåtene, og jeg håper å gjøre mye av det. Jeg har ikke alle svarene selv, det viktigste av alt er å stille de rette spørsmålene og samle de rette menneskene for å stille spørsmål, så vi sammen kan skape en samfunnsmodell som vi virkelig kan leve etter.

Hun synes det er vanskelig å beskrive seg selv, men hun har god oversikt over de egenskapene hun ofte blir fortalt at hun besitter.

– Noen av egenskapene folk ofte bruker om meg, er at jeg er modig og fryktløs. At jeg er en brobygger og at jeg ikke er redd for å si min mening eller å dele mitt verdenssyn med andre. Men jeg prøver å gjøre det med samarbeidsvilighet og medfølelse.

Tómasdóttir er opptatt av å finne en balanse av mot og ydmykhet i lederstilen.

– I Norden er de grunnleggende verdiene bærekraft, likestilling og fredelig demokrati. Dette er vår styrke, på mange måter en del av vårt DNA.

kan for å skape et kraftfullt og dynamisk nordisk marked for entreprenører og innovasjon.

Hadde vi konsentrert innsatsen vår og støttet utviklingen av et sånt type marked i Norden, så mener Islands president at vi kollektivt kunne ha utrettet langt mer enn det som er forventet av oss som små land – ikke minst vil det styrke samholdet mellom de nordiske landene.

Koret i Reykjavík synger den islandske nasjonalsangen av Sveinbjörn Sveinbjörnsson og Matthías Jochumsson under innsettelsen.

Foto: Eggert Jóhannesson

Islands tidligere president, Vigdís Finnbogadóttir sammen med Islands nye president Halla Tómasdóttir. Vigdís fikk språkprisen i 2013 for sin unike evne til å formidle, forklare og formulere de viktige aspektene ved språk som identitetsskaper og som en grunnpilar for det nordiske samarbeidet.

Foto: Eggert Jóhannesson

– Med mot, men uten ydmykhet, kan man fremstå som arrogant eller som noen folk frykter, spesielt for dem som er nølende til å delta i endringer av samfunnet.

Men samtidig vil ikke bare ydmykhet få hjulene i gang.

– Med ydmykhet uten mot kommer man ikke til å føre et samfunn fremover heller, så jeg prøver å ha en balanse. Mot, medfølelse og omsorg er essensielle kvaliteter nå, og de befinner seg mer i hjertene våre enn i hodene. For min del prøver jeg å nærme meg utfordringene i vår tid med mye medmenneskelighet. Vi gjør ting kompliserte i hodene våre, men de er ikke så kompliserte når vi tillater oss selv å være litt mer hjertebaserte i vårt lederskap.

Det viktigste spørsmålet

Hvis det ikke er tydelig ennå, vil Tómasdóttir ta et oppgjør med det hun kaller «den gamle lederskapsmanualen» i sin nye rolle som president. Silotankegang og «best på hver tue»-tanken, vil hun gjerne påvirke i retning av brobygging, dialog og samarbeid.

– Jeg sier noen ganger at jeg tror den gamle lederskapsmanualen handler veldig mye om at offentlig sektor befinner seg i en silo, privat sektor i en annen, og sivilsamfunnet i en

tredje silo, uten mye kontakt dem imellom. Jeg tror det er en utdatert måte å arbeide på. Vi må bringe sammen ulike grupper, generasjoner og ulike kjønn for å samskape løsningene og endringene vi trenger i samfunnet.

Det er mulig hun ikke har alle svarene selv, men Tómasdóttir vet hva som er det viktigste spørsmålet.

– Det største spørsmålet jeg vil stille som president for mitt land og forhåpentligvis til andre statsoverhoder jeg får muligheten til å møte og jobbe med, er: Hvem skal vi nå velge å være? Jeg tenker denne tiden som utfordrende, men samtidig som en stor mulighet for oss alle til å komme sammen på en unik måte. 🌐

En ny fremtid i sikte, med Islands nye president.

Foto: Sigurjón Ragnar

Gemensamma byggregler i Norden kan förverkligas

– Det gäller bara att bestämma sig

Är tiden inne för en gemensam nordisk byggmarknad? I 50 år har det gjorts försök med att få till gemensamma byggregler i Norden, men ännu har det inte lyckats.

Av: Linda Smith, Svinesundskommittén.

Seminarieriet "Är en gemensam byggmarknad i Norden möjlig?" ägde rum under Almedalsveckan (det samme som Arendalsuka i Norge). Fastighetsförvaltare, riksdagspolitiker, Kommerskollegium och representanter från branschen deltog.

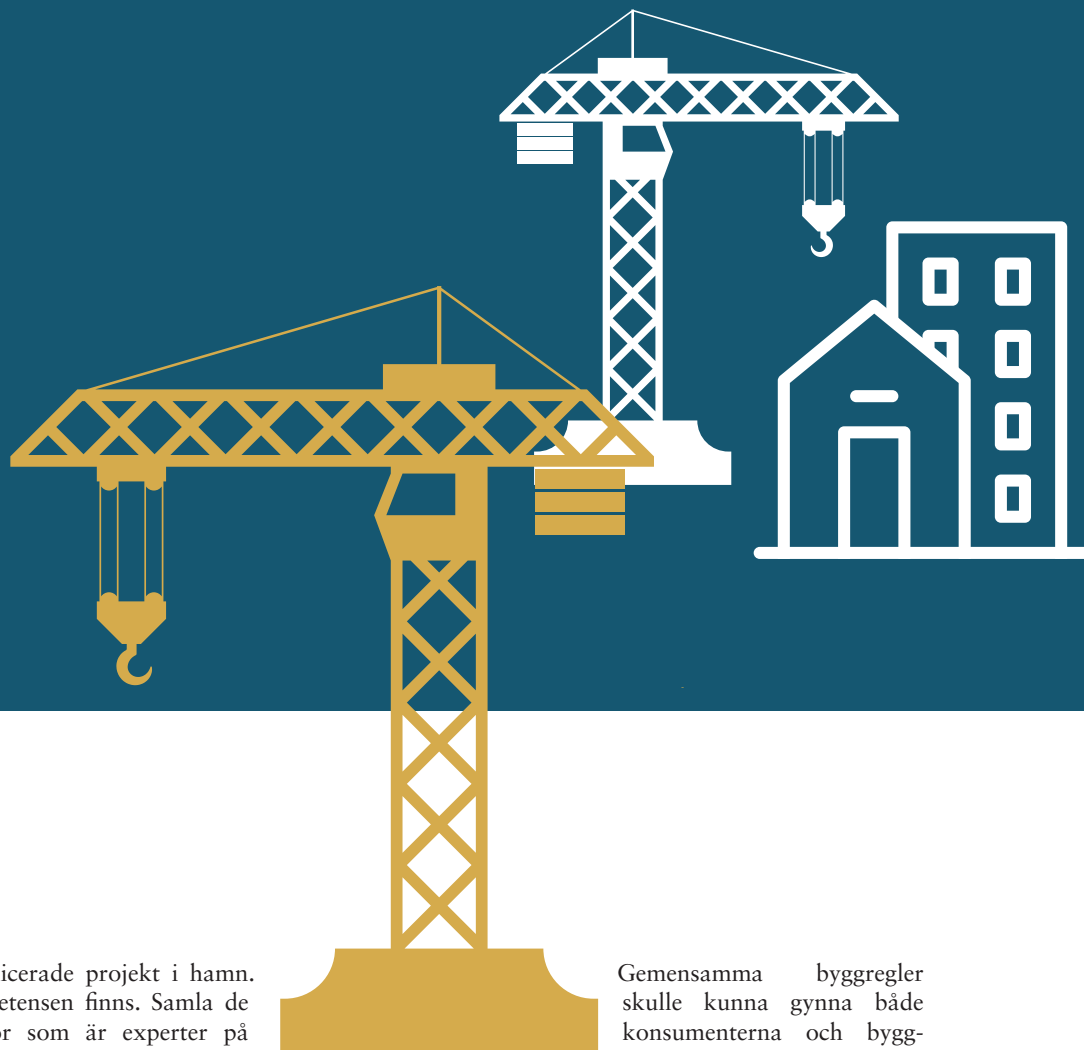
Kjell Nilsson, PhD, utredare och tidigare direktör för Nordregio, pekar på flera skäl till att vi nu har ett extra gynnsamt läge, det gäller bara att Nordens ministrar driver på och att de sakkunniga enas.

– Bostadsministrarna har ansvaret, de måste kräva resultat, sa Nilsson under byggseminariet i Almedalen.

Gemensamma nordiska byggregler går att få till, menar Kjell Nilsson, som utrett frågan på uppdrag av Svinesundskommittén och AEER (Association of European Border Regions).

Men för att lyckas krävs det pådrivning från politiken och att länderna lyfter blicken och släpper protektionismen för sina egna regler.

– Finns viljan så har man rott betydligt mer

komplikerade projekt i hamn. Kompetensen finns. Samla de hjärnor som är experter på området, låt dem bena ut det och kräv att de ska bli eniga.

Konstigare än så är det inte, sa Nilsson under seminariets ena paneldiskussion.

De nordiska statsministrarna antog en gemensam vision 2019 om att Norden

ska bli världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Bostadsministrarna har hakat på visionen, men resultaten dröjer.

– I ord är man eniga, men när man kommer till genomförandet, haltar det betydligt, förklarade Nilsson.

Gemensamma regler kan lösa flera kriser

Under seminariet beskrevs marknadsläget för den svenska byggbranschen som det kämpigaste på 30 år. Det är många faktorer som spelar in; brist på kompetens, höga byggkostnader, höga räntor och stigande råvarupriser. Och samtidigt råder det bostadsbrist i landet.

– Sverige och Norge har tillsammans med Schweiz, Europas högsta byggkostnader, sa Nilsson och förklarade att en av de främsta orsakerna som nationalekonomerna lyft fram, är begränsad konkurrens.

Gemensamma byggregler skulle kunna gynna både konsumenterna och byggföretagen.

– Det skulle öka farten i byggandet, sänka kostnaderna genom ökad konkurrens och dessutom öka innovationskraften i branschen, förklarade Susanne Rudenstam, VD på Sveriges Träbyggnadskansli.

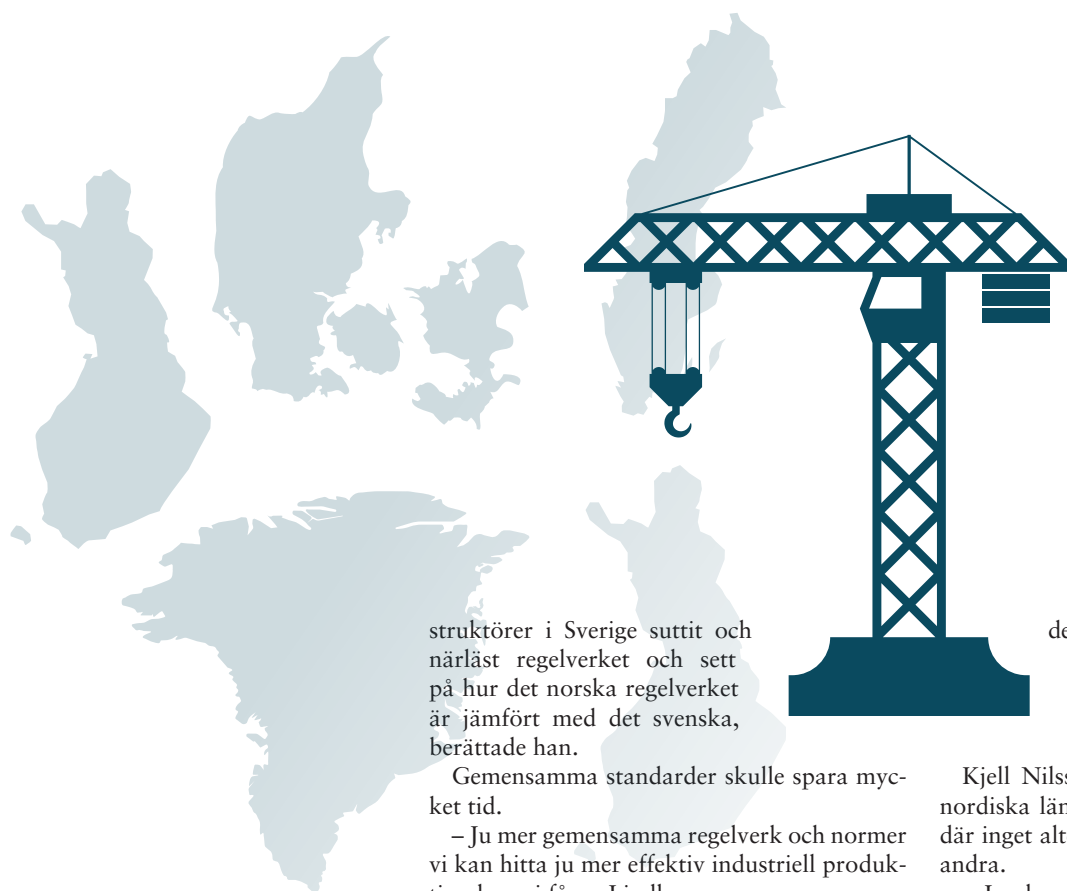
Även klimatomställningen skulle gynnas av gemensamma regler, en aspekt som Anna Ervast Öberg, operativ chef för Folkhem Nord, lyfte.

– Vi måste driva allt som hjälper oss att gå från enstaka innovationsprojekt till att skala upp. Vi sitter med en fantastisk möjlighet att bidra till en lösning i större skala för klimatomställningen. Har man ett gemensamt språk i standarder, kan man säkerställa volymen, sa Ervast Öberg.

Mikael Lindberg, försäljningschef på Martinsons byggsystem i Västerbotten, producerar hållbart virke av limträ och kolträ, och satsar nu fullt ut på den norska marknaden. Han berättade att intresset är stort, men att det finns en del utmaningar att handskas med.

– Under lång tid har våra drygt 20 kon-

struktörer i Sverige suttit och närläst regelverket och sett på hur det norska regelverket är jämfört med det svenska, berättade han.

Gemensamma standarder skulle spara mycket tid.

– Ju mer gemensamma regelverk och normer vi kan hitta ju mer effektiv industriell produktion kan vi få, sa Lindberg.

I gränsregioner där kunderna på andra sidan av riksgårnsen är på lika nära håll som den inhemska marknaden, hade gemensamma regler öppnat för betydligt större möjligheter för byggföretagen.

– Brist på gemensamma standarder gör det svårare för aktörer att följa regelverket. Det skapar en byråkrati som egentligen är onödig, underströk Linn Laupsa, ordförande i Svinestandskommittén och viceordförande i Halden kommun, Norge.

Detaljerna är avgörande

Men om diskussionen har pågått sedan 1970-talet, vad är det då som säger att Norden antligen ska knäcka denna nöt?

– Det finns två saker som talar för att förutställningarna är bättre idag. Det ena är förenklingen av byggreglerna. Man överlåter idag mer lösningar till marknaden och beskriver inte allting så detaljerat. Det andra är digitaliseringen, som tvingar fram en enhetlighet, förklarade Nilsson.

Där skon verkligen klämmer, är alla detaljer där varje land har sina traditioner som kan vara svåra att bryta. Ska man till exempel öppna dörrarna utåt för att underlätta en evakuering eller ska de öppnas inåt för att inte hindra de som ska utrymma byggnaden?

– De nordiska länderna är ju överens om att vi ska ha gemensamma regler, men problemet är att man vill följa sina egna. Det här exemplet med dörren handlar mest om vad man prioriterar. Alla regeringar behöver höja blicken och se att

det viktiga inte är vad man väljer utan att man väljer, sa David Josefsson (M), ledamot i civilutskottet i Riksdagen och byggnadspolitisk talesperson för Moderaterna.

Kjell Nilsson instämde och menade att de nordiska länderna håller en likvärdig kvalitet där inget alternativ egentligen är bättre än det andra.

– Jag har inte funnit något område där det finns vetenskapliga belägg för att vissa länders lösningar är bättre än andras, utan ambitionerna är höga hos alla de nordiska länderna och förutsättningarna är ungefär de samma. Så visst kan man komma fram till en förnuftig kompromiss, förklarade Nilsson.

Nilssons uppdrag och Svinestandskommitténs utgångsläge i frågan är att stimulera mindre företag att växa, och när det kommer till Nordens olika byggregler, är det i synnerhet de små och medelstora företagen som kämpar.

De stora företagen har tillräcklig volym för att bygga upp parallella verksamheter.

– Så därför är de stora företagen inga pådrivare, sa Nilsson.

Norden kan även spela en roll internationellt

För några år sedan tittade Kommerskollegium på hur de kunde integrera Norden bättre och fäste då intresse för byggsektorn.

– Bortsett från harmoniseringen av regelverken, har det skett en hel del på standardiseringsfrågan där det till och med har kommit nordiska standarder som blivit internationellt vägledande, berättade Anders Ahnlid, generaldirektör för Kommerskollegium och Sveriges representant i Nordiska ministerrådets gränshinderråd.

Han nämnde bärigheten i takbjälkar vid snöfall som ett exempel och menade att Norden kan göra mycket mer.

– Vi är världens tionde största ekonomi. Vi skulle kunna spela en roll internationellt om vi agerar tillsammans, sa Ahnlid. 🌐

FORENINGEN
NORDEN

MARGRETEDAGENE 2024

23.-29. september arrangerer Foreningen Norden Margrete-dagene 2024 sammen med Forsvaret. Dette er en fast, årlig arena for nordisk debatt og kultur, og du er hjertelig velkommen!

Margretedagene arrangeres for å skape en arena, der aktuelle nordiske løsninger diskuteres i lys av vår felles-nordiske historie. Dagene er oppkalt etter Dronning Margrete I, dronningen som samlet Norden, og finner sted der hun levde sine yngre år, på Akershus festning.

Visste du at ... Foreningen Norden har utmerket undervisningsmateriell til elever som ønsker å lære mer om «Nordens dronning»? Er du lærer eller jobber med barn, kan du enkelt bestille «Nordens Tidende» på norden.no. Dette er undervisningsmateriell om dronning Margrete, utformet som et ekte magasin fra middelalderen.

fin form på Köpenhamns kreatörer

Kongens By går i under-
bar urban bräsch. Norden
har besökt Köpenhamns
mest banbrytande platser
– och upptäckt allt från
hela stadsdelar till nya
krogar, barer och hotell.

Av Linda Iliste

Köpenhamn präglas av
nyskapande arkitektur.

Foto: Daniel Rasmussen

Havnebadet på Islands Brygge, arkitekten Bjarke Ingels första realiserade projekt.

Foto: Astrid Maria Rasmussen

Dansk design har varit en framgångs-saga sedan 1950-talet. Men vad hittar egentligen dagens kreatörer på i Kongens By? En av dem som vet, är Asger Daugbjerg. Hans breda leende når högt upp mot de välklippta tinningarna när vi möts utanför mattemplet Torvehallerne vid Nørreport. Daugbjerg är medgrundare av CPHmade, en slags lots av och för hantverksciceroner nyfikna på den danska huvudstadens konstslöjd bortom de upptrampade stigarna.

– Jag är född och uppvuxen i Köpenhamn och har förstås alltid känt till att detta är platsen där storheter som Arne Jacobsen och Nanna Ditzel har fostrats, berättar Daugbjerg medan vi strosar nedför Nørregade.

Men det var otaliga affärsresor till Singapore, där han ständigt såg nyfikna resenärer söka upp hål-i-väggen-hantverkare, som födde idén om att skapa ett nätverk i hemstaden. I dag erbjuder CPHmade rundvandringar till ett skraddarsytt urval lokala kreatörer. Daugbjerg är visserligen mycket kunnig, men promenaden handlar främst om att möta hantverkarna i deras miljö. En av dem är Malene Lerager som driver bokbinderiet Co'libri på Klosterstræde, en stillsam tvärgata till Strøget.

– Man blir knappast bokbindare för att bli rik, skrattar hon när vi stiger ner i hennes trångt källarateljé där arbetsmaterialen – papper, getskinn, penslar och handdrivna verktyg – är staplade hela vägen upp till taket.

Att binda böcker är i första hand “en livspas-sion att föra vidare”, som hon säger. Förutom

– Det är välkänt att dansk design under större delen av 1900-talet handlat om att förena hantverk med funktion.

uppdrag från allehanda bibliotek driver Lerager även en bokbindarklubb vars medlemmar åtar sig att årligen köpa minst två av Co'libris utgåvor. Varje upplaga är liten, i regel 290 halvband och 10 helband. Mer hinns inte med.

– Det är välkänt att dansk design under större delen av 1900-talet handlat om att förena hantverk med funktion. Många tänker på möbler, men cykeln är i dag ett av våra tydligaste exempel på det.

Orden är Anders Laurberg Hansens. Han arbetar som föreläsare på Designmuseum Danmark och visar oss runt bland den enorma mängden föremål. Plötsligt tycks det självklart varför Georg Jensen kontaktade den ikoniska cykelmakaren Sögrene för att ta fram 14 silverfärgade cykelmodeller i begränsad upplaga till designhusets första cykelkollektion.

Ändamålsenlighet omsatt i vacker minimalistisk form, helst tillgänglig för alla i sann skandinavisk anda, löper tydligt hela vägen tillbaka till Kaare Klints klassiska safaristol från 1933. I den permanenta utställningen “The Danish Chair – An International Affair” har den en given plats, liksom andra världsberömda sittmöbler som Hans Wegners Y-stol och, förstås, Arne Jacobsens Ägget.

Men dansk design är numera även associerat med betydligt större projekt. Unika fastigheter, ja till och med hela stadsdelar. Ute i Köpenhamns stadsbild är den numera världsberömda Bjarke Ingels inflytande obestridligt. Ingels

CPHMADE

CPHmade är en ideell organisation som representerar ett urval av det bästa hantverket och den bästa designen som är producerad i Köpenhamn. cphmade.org

BECOPENHAGEN

beCopenhagen erbjuder cykeluthyrning i centrala Köpenhamn liksom guidade cykelturer med fokus på stads-liv, arkitektur och liknande. decopenhagen.dk

Konstgjorda skidbacken Copenhill.

Foto: Astrid Maria Rasmussen.

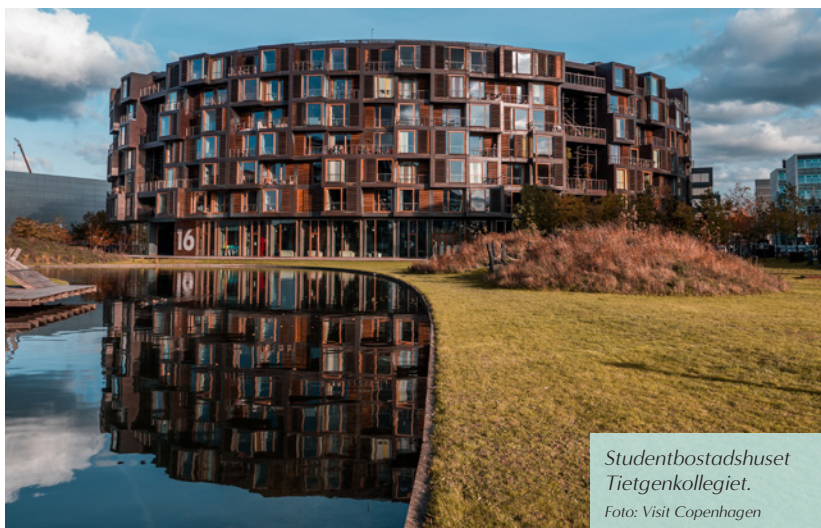
Gammalt och nytt i Frederiksberg.

Foto: Daniel Rasmussen

första realiserade projekt var den offentliga badplatsen Havnebadet på Islands Brygge som invigdes för 21 år sedan. Ingen annan modern arkitekt har sedan dess, eller dessförinnan, ensam bidragit till att förändra en huvudstad på samma sätt. Ta bara Bjerget i Ørestad som exempel, utvalt till världens bästa bostadshus och vars parkeringshus är täckt med ett suggestivt motiv över Mount Everest. Sammantaget är byggnadskonsten förbluffande och går i fullständig urban bräsch.

Ett av de bästa sätten att lära sig mer om detta, från Nordhavn och Ørestad till Frederiksberg, är att guidas av BeCopenhagens. De paketerar även sina turer på typiskt Köpenhamnsvis: de sker på cykel.

– En av anledningarna till att Köpenhamn fungerar så bra som cykelstad är att staden mer eller mindre brann ner till grunden både 1725 och 1795. Därefter byggdes den upp igen med bredare gator, vilket senare gjorde det till möjligt att bygga cykelvägar, förklarar Alice Lempel Søndergaard.

Studentbostadshuset Tietgenkollegiet.

Foto: Visit Copenhagen

Sida vid sida med Hassan Sørensen och Asger Munch är hon en av BeCopenhagens tre guider, och vår halvdag tillsammans är både spännande och full av information. Vi cyklar först till Den Sorte Diamant. Denna Kungliga bibliotekets gnistrande tillbyggnad blev vid ingivningen 1999 något av startskottet för den annorlunda arkitektur som präglar den danska huvudstaden. Vi fortsätter till flera av dem. Kulturcentret BLOX ritat av Studio OMA. Studentbostäderna Tietgenkollegiet utvecklade av Lundgaard & Tranberg Arkitekter. Dorte Mandrup-designade sporthallen Prismen – och förstås fler påhitt signerade Bjarke Ingels Group, BIG. BIG:s Copenhill vid värmekraftverket Amager Bakke är måhända världens häftigaste aktivitets- och skidbacke i stadsmiljö. Andra arkitektoniska sevärd-

Ottilia var det första hotell
att öppna i nya stadsdelen
Carlsberg Byen.

Foto: Rozbeh Zavari

heter som inte bör missas är Nord Architects förvandling av den tidigare övergivna parken Bananna till ett av Nørrebro mest uppskattade rekreationsområden. Eller utsikten från 75-meter höga Mærsk Tower vilket C.F. Møller ritat till fakulteten för medicin och hälsa vid Köpenhamns universitet.

För den här typen av äventyr kräver kroppen förstas bränsle. På samma sätt som dansk design ändrade den globala synen på möbler i slutet av 1950-talet, var det de danska kockarna med René Redzepi i täten som gjorde nynordisk mat till en så högt surrande gastronomifluga att det ändrade den globala synen på kokkonst.

Noma går just nu mot sin sista säsong. Nästa år ska det förvandlas till vad man döpt Noma 3.0: ett laboratorium och testkök med fokus på innovation och nya smaker. Innan dess går det utmärkt att smörja kråset med gourmet-hamburgare på Redzepis POPL Burgers.

Alternativt gå i den nya trendens fotspår, för efter det nynordiska följer i Köpenhamn det nyasiatiska. En favorit är minimalistiskt snygga Et Cetera på Skjolds Plads i Nørrebro.

Det Kongelige
Bibliotek kallas
även Den sorte
diamant.

Foto: Lukas Bukoven

Goda drinkar på Bird Bar.

Foto Daniel Rasmussen.

– Mitt tips? De handrullade nudlarna med marinerat ägg, säger vår servitris.

Vi blir golvade av hennes rekommendation och rättens perfekta balans mellan fräscht citrongräs och het chili.

Japanska fattiga riddare doppade i mirin och sojasås slinker också ner. Sedan tar vi ett par drinkar på Bird Bar, specialiserade på moderna tolkningar av klassiska cocktails. Samt vinylsprakande jazz, gammal som ny.

Efter allt detta, blir någon förvånad över faktumet att världens första designhotell, Radisson Blu Royal, en gång öppnade just här? Jodå – utformat som helhetskoncept av Arne Jacobsen, i det klassiska landmärket SAS-skrapan.

DANSK DESIGN

Den formstil som började utvecklas i Danmark i slutet av 1940-talet brukar kallas dansk design. Formgivarna använde sig av nya industriella teknologier, kombinerade med idéer om enkelhet och funktionalism, för att designa byggnader, möbler och hushållsgeråd. Ofta med organiska former, helst tillgängliga för alla. Viktiga formgivare är bland annat Finn Juhl, Arne Jacobsen och Hans Wegner.

Klättring i
BaNanna Park.

Foto: Lukas Bukoven.

*Inomhuspoolen på
Manon Les Suites.*

Foto: Daniel Rasmussen

Koreansk lunch på Et cetera.

Foto: Daniel Rasmussen.

Rum 606 bär Jacobsens namn och har kvar den ursprungliga interiören. Det är en häftig syn. Det är också häftigt att uppleva bohemliga Manon Les Suites, gruppen Guldsmeden Hotels asiatiskt inspirerade oas som består av 87 designsviter. Men bäst av allt är den magiskt djungellika inomhuspoolen.

Checkar in gör vi däremot på Otilia i regi av Brøchner Hotels. Med ledord som passion och generositet har gruppen gjort sig kända för unika lyxhotell i spännande byggnader. Otilia var det första hotellet att öppna i området

Carlsberg Byen, vilket utvecklats på det världsberömda bryggeriets forna fabriksplats i Vesterbro. Det säger mycket om vad som väntar i de två konverterade industrilokalerna. Gamla maltbehållare och originalarmatur i en frapant grovmiljö med dämpade färgskalor. Danska designmöbler och taggiga ljusinstallationer mot en fond av vita väggar, metallbalkar och en imponerande takhöjd på 20 meter.

Vi kunde inte önska oss en bättre plats för vila under en Köpenhamnsresa i formgivningens trendiga tecken. 🌐

Den norske forsvarsministeren Bjørn Arild Gram (Sp) og den danske forsvarsministeren Troels Lund Poulsen på besøk på Ørland.

Foto: Ole Andreas Vekve / Forsvaret

Dybere og bredere samarbejde om nordisk forsvar

De nordiske landes forsvar skal arbejde langt mere sammen i fremtiden, især når det handler om militære øvelser og anskaffelse af materiel. Vi taler med Troels Lund Poulsen om militært samarbejde i Norden.

Av: Esben Ørberg

Forsvarsminister Troels Lund Poulsen siger til Nordiske (den danske forenings magasin), at når det gælder militære anskaffelser, så er nordisk samarbejde oplagt. Et af områderne, der er iværksat flere år før Lund Poulsen blev forsvarsminister, er produktion af uniformer.

Vinteren 2022 underskrev Forsvarsministeriet en kontrakt med den norske leverandør Oskar Pedersen AS om Nordisk Kampuniformssystem (NCU), hvis eneste nationale forskel er kamuflagemønstrene. Kontrakten blev indgået i Oslo sammen med Sverige, Norge og Finland og har en samlet værdi på mere end 425 millioner euro over syv år.

– Med krig i Europa og udsigt til, at alle lan-

de bliver medlemmer af Nato, er det nordiske samarbejde mere aktuelt end nogensinde. Vi arbejder i den nordiske kreds på en ny, politisk vision for det fremtidige samarbejde og et nyt forsvarskoncept, som styrker det operative samarbejde i vores region. Vi minder jo om hinanden i Norden, og det er helt klart, at samarbejdet bliver dybere og bredere i de kommende år, siger Troels Lund Poulsen.

Han har kun været forsvarsminister siden august sidste år, men er formentlig den mest alsidige danske politiker overhovedet. Han har arbejdet med næsten alt og været minister for det meste: miljø, skat, undervisning, erhverv- og vækst, økonomi, beskæftigelse og nu forsvar. Tillige er han formand for Venstre og vicestatsminister.

– Vi minder jo om hinanden i Norden, og det er helt klart, at samarbejdet bliver dybere og bredere i de kommende år.

Norden kommer tættere på

Hans allerførste hverv som nyvalgt folketingspolitiker i 2001 var at fungere som sit partis udenrigsordfører, men det er først nu, at han for alvor har fået Norden ind under huden, hvor det nordiske forsvarssamarbejde i Nordefco er rykket frem på dagsordenen, som følge af Sveriges og Finlands optagelse i Nato.

– Vi får dermed langt større mulighed for at bruge hinandens styrker og kapaciteter på især tre områder, nemlig militære anskaffelser, øvelser og vi opnår sammen en betydelig indflydelse i den nordlige del af Natos område, hvor vi før alene lændede os op ad Norge og Island.

– Kommer en egentlig nordisk kommando i Nato på tale?

– Næppe. Den er ikke på tegnebrættet foreløbig, men vi har jo lige været på Færøerne i Nordefco-regi og – under vores og landsstyrets værtskab – aftalt et meget tættere nordisk samarbejde.

Ministeren henviser til et møde i Torshavn den 30. april, hvor forsvarsministrene fra Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island samt ministeren for udenrigsanliggender, industri og handel for Færøerne og ministeren for udenrigsanliggender for Grønland bl.a. drøftede den sikkerhedspolitiske situation i Arktis og Nordatlanten. Derudover underskrev ministrene fra Nordefco-medlemslandene den nye vision for det nordiske forsvarssamarbejde. Visionen markerer, at Finland og Sverige nu er medlemmer af Nato.

Tæt samarbejde med Norge og Sverige

Troels Lund Poulsen er synlig tilfreds med, at det lykkedes at samle kræfterne.

– Vi har opnået meget konkrete resultater i

– Skal jeg vælge et sted i Norden, som jeg er særligt begejstret for, må det blive Stockholm, hvor jeg har været rigtig mange gange, siger Troels Lund Poulsen.

Foto: Ole Andreas Vekve / Forsvaret

– Jeg mærker en øget interesse for at være sammen med ligesindede, som vi er i Norden. Sådan har jeg det også både personligt og politisk, og derfor giver øget nordisk samarbejde mening på mange områder, siger Troels Lund Poulsen.

Foto: Ole Andreas Vekve / Forsvaret

samarbejdet på det seneste. Det gælder f.eks. samarbejde om træning med Norge om vores helikoptere og F-35 kampfly. På samme vis har vi samarbejde med Sverige om træning med infanterikampkøretøjer.

– Hvor langt kan samarbejdet komme til at strække sig? Norge er gået sammen med Tyskland om at udvikle og bygge ubåde. Kan vi koble os på projektet og eventuelt leje ubådene?

– Nej, ubåde er ikke vores førsteprioritet, men der er andre kapaciteter på det maritime område, hvor nordisk samarbejde giver mening, og med dansk produktion i spil. Det er vigtigt at gøre os mindre sårbare ved at udnytte hinandens styrker og øge den fælles slagkraft.

– Når det handler om produktion af ammunition stiller sagen sig anderledes, idet bl.a. Skandinavien største våbenfirma byder ind på at overtage den tidligere ammunitionsfabrik i Elling ved Frederikshavn, siger Poulsen.

Dansk produktion genoptages

Det er norsk-finske Nammo, som står klar til at overtage lokaliteterne, der blev taget ud af drift for få år siden. Virksomheden producerer godt en fjerdedel af Europas ammunition, bl.a. de store granater, som er stærkt efterspurgt af den ukrainske hær.

– Vi går efter flere fælles produktioner, og jeg anser Nammo for at være en seriøs kandidat til at stå for produktionen i Elling, som dog endnu er et par år ude i fremtiden, siger

Troels Lund Poulsen, som i begyndelsen af juli deltager i Natos 75-års jubilæumstopmøde i Washington.

– Hvordan udmønter det nordiske samarbejde sig i forhold til dette topmøde? Har man forberedt og samstemt nogle politikområder?

– Nej, ikke i den forstand at vi på forhånd har aftalt en nordisk drejebog. Så formelle er vi ikke. Men vi mødes undervejs til uformelle drøftelser, og det er klart, at der er større appetit på nordisk samarbejde, efter at Sverige og Finland er med i kredsen. Det viste sig så sent som i går, da jeg var til EU-forsvarsminister-møde i Bruxelles, siger ministeren. 🌐

TROELS LUND POULSEN

Danmarks forsvarsminister. Han er også Danmarks vise-statsminister.

Født: 30. marts 1976 (48 år), Vejle

Har tidligere hatt en række ministerposter (økonomi-minister, arbejdsminister, nærings- og vekstminister, undervisningsminister, skatte-minister, miljøvernminister).

Parti: Venstre

Gift med Anne Simonsen. Sammen har de datteren Andrea.

– Vi mødes undervejs til uformelle drøftelser, og det er klart, at der er større appetit på nordisk samarbejde, efter at Sverige og Finland er med i kredsen.

Fredrik Emil Aas er politisk rådgiver i Foreningen Norden og mener at Norden bør fatte flere beslutninger sammen.

Meninger mot målet. Foreningen Norden jobber for et sterkt nordisk samarbeid, med felles politikk, fellesnordisk infrastruktur og et rikt språkfelleskap. I denne spalten finner du meninger, ideer, synspunkter, protester, kritikk og oppfordringer fra ulike forfattere om hva som skal til for å nå målet.

INTERREG KNYTTER NORDEN SAMMEN

Visste du at Foreningen Norden er med på å dele ut millioner av kroner hvert år til prosjekter som binder Nordens og Europas regioner sammen?

Interreg er EUs program for å knytte Europas regioner sammen, og det finnes en rekke ulike programmer innenfor Interreg med fokus på ulike regioner. I Interreg-programmet for regionen Öresund–Kattegat–Skagerrak (ÖKS) sitter Foreningen Norden i overvåkingsskomiteen.

Gjennom denne deltakelsen er foreningen med på å bevilge millioner av kroner hvert år til prosjekter som fører denne skandinaviske regionen tettere sammen. Veldig kort forklart utgjør regionen Öresund–Kattegat–Skagerrak det nordlige Danmark, det sørlige Sverige og det sørlige Norge. Eller mer presist; det sørlige Skandinavia med over ti millioner innbyggere.

Inter-hva da?

Idéen med Interreg er å gi økonomisk støtte til prosjekter som bidrar til samarbeid mellom europeiske regioner. Norge deltar i elleve Interreg-programmer.

Fellesnevneren i Interreg-programmene er regional utvikling, og dette kan ta ulike former. Noen programmer har et større geografisk fokus, og eksempelvis omfatter Nordsjøprogrammet land rundt Nordsjøen, som Norge. Et annet, Interreg Nordlig Periferi og Arktis, omfatter de nordlige delene av Finland, Norge og Sverige samt Grønland, Island, Færøyene og deler av Irland.

Interreg Europe handler derimot om de felles utfordringene for eksempelvis øyregioner eller fjellregioner, uavhengig av geografi.

Det finnes altså mange muligheter på tvers av mange områder. I Norge betyr det at alle typer organisasjoner kan søke om de er innenfor området som programmet omfatter og har samarbeidspartnere i nabolandene. Offentlige, private og frivillige aktører kan søke og motta støtte.

Store muligheter for dem som ser forbi landegrensen

Det er store summer som deles ut til grenseoverskridende samarbeidsprosjekter. Interreg ÖKS skal i perioden 2021–2027 dele ut svimlende 140 millioner euro til finansiering av ulike prosjekter. Hittil i 2024 er nærmere 12,2 millioner euro delt ut, noe som tilsvarer cirka 138 millioner norske kroner fordelt på sju prosjekter.

Finansieringen kommer i stor grad fra EUs regionale utviklingsfond, men en del kommer også fra den norske staten, som gjør det

mulig for Norge å ta del i programmene.

I tråd med foreningens ambisjoner for Norden

De fremhevede områdene i Interreg ÖKS kunne knapt ha vært mer i tråd med det Foreningen Norden ønsker for Nordens fremtid. Vi trenger en utstrakt utveksling av ideer og erfaringer på tvers av grensene. Ikke minst gjelder dette nye, grønne ideer.

For Foreningen Norden har transport og mobilitet lenge vært to sammenkoblede kjernesaker. Enklere og mer effektive transportløsninger er avgjørende for å skape bedre handelsforbindel-

– Vi trenger en utstrakt utveksling av ideer og erfaringer på tvers av grensene. Ikke minst gjelder dette nye, grønne ideer.

Generalsekretær i Foreningen Norden Espen Stedje og andre medlemmer av overvåkingskomiteen i Interreg ÖKS.
(Foto: Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak)

ser, mer studieutveksling og en trygg, nordisk region. Norden, som på papiret er ett arbeidsmarked, har en rekke grensehindre fra ulike skatteregler til at elektronisk ID ikke fungerer i nabolandet. Disse hindrene må kontinuerlig bygges ned for å utløse potensialet for hver og én – og for Norden som én region.

Grensekryssende eksempler

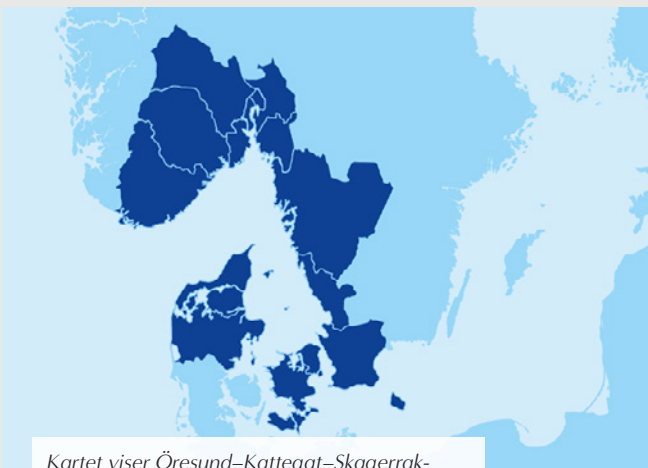
Et pilotprosjekt som har fått støtte, står Aarhus Universitet, Lunds Universitet og ApoGlyx bak. De vil forske på et protein som regulerer vannstrømmen i cellene, og målet er å finne en måte å stoppe utvikling av brystkreft.

Et annet prosjekt som har fått støtte er Nordfokus. Dette pro-

sjektet hjelper yrkesstudenter med å gjennomføre sin praksisperiode i et annet nordisk land. Nordfokus hjelper jobbsøkere og studenter til å tenke på hele Skandinavia som et åpent arbeidsmarked med mange muligheter

Bruk muligheten

Om din arbeidsplass har en idé til et prosjekt innen de nevnte satsingsområdene – og om dere har samarbeidspartnere i flere land – bør dere vurdere å søke. Det er to søknadsrunder hvert år. Her er det mange muligheter for ditt prosjekt, som også kan bidra til et bedre, sammensveiset Norden! 🌐

Kartet viser Öresund–Kattegat–Skagerrak-regionen, som programmet Interreg ÖKS omfatter.

Illustrasjon: Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak

INTERREG

Interreg er EUs programmer for å fremme sosial og økonomisk integrasjon over landegrensene gjennom regionalt samarbeid.

Interreg ÖKS er Interreg-programmet som fokuserer spesifikt på den skandinaviske regionen Öresund–Kattegat–Skagerrak.

Interreg ÖKS' overvåkningskomité har som oppgave å ta stilling til kriterier, større endringer og hvordan programmet administreres, samt å godkjenne eller avslå søknader om støtte til prosjekter i denne regionen.

OMRÅDENE MAN KAN SØKE MIDLER TIL

- Innovasjon og entreprenørskap
- Grønn omstilling
- Transport og mobilitet
- Grenseløst arbeidsmarked
- <https://interreg-oks.eu>

– I morgen er vi en dag nærmere 2030

Jeg skal vedgå det først som sist. For ti år siden brydde jeg meg ganske lite om Norden. Det eneste var vel noen priser, som vi i beste fall hørte om hvis det var norske som vant.

Tekst: Joakim Reigstad

Foto: Charlotte Sverdrup

JOAKIM REIGSTAD

14 år etter at NRKs forrige Norden-korrespondent slukket lysene på Stockholms-kontoret, er det Joakim Reigstad fra Ranheim utenfor Trondheim som nå har åpnet kontoret igjen. Reigstad er inne i sitt andre år som Norden- korrespondent, og har rukket å bli husvarm venn av Foreningen Norden.

Jeg beklager hvis jeg sårer noen nå, men nordisk samarbeid virket verken «sexy» eller spesielt engasjerende. Hva skulle de nordiske landene snakke sammen om? To land sto utenfor EU. To land sto utenfor Nato. Det var kanskje bare kulturpriser man kunne enes om.

Det har skjedd mye på ti år. Veldig mye. Selvsagt har krigen i Ukraina og nå krigshandlinger i Russland – veldig tett på nordisk territorium, gjort sitt til at man har et økt behov for en felles front mot en ytre fiende.

Det virker som det er en helt annet stemning på nordiske toppmøter nå. Det er også en helt annen interesse for hva som kommer ut av slike møter. Hvordan de nordiske landene skjøtter, seg betyr noe for de andre. Hvis de nordiske landene roper med «en og samme tunge», er det lettere å bli hørt der ute i verden.

Men nordisk samarbeid handler vel ikke bare om sikkerhet- og forsvarspolitik?

Det handler vel også om å bygge ned grenser? Om å enes om felles løsninger?

Vedtaket fra 2017 om å bli verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030 står der fortsatt som et slags fyrtårn for nordisk samarbeid. Men fyrtårn skal man styre etter. Ikke styre mot.

Akkurat nå kan det virke som om det går litt tregt og rett mot skjæret.

Tidligere i år havnet jeg i en litt opphetet diskusjon med andre norden-entusiaster. Vi snakket om hvordan mediene kan bli bedre på å fange opp det nordiske perspektivet. Altså utover at vi alltid bruker Sverige og Danmark som eksempler når vi får til noe bedre eller dårligere i Norge (og bare så det er nevnt, svenskene og danskene gjør akkurat det samme).

Et diskusjonsforum for redaktører og mediepersonligheter var det en som foreslo.

Jeg er litt usikker på om det er å styre mot fyrtårnet – ikke etter det.

Det er nok ikke et diskusjonsforum den svenske tiåringen på ferie i Danmark trenger.

Det er nok ikke et diskusjonsforum den svenske ingeniøren som får jobb i Norge trenger. Det er nok ikke et diskusjonsforum ukependleren mellom to nordiske land trenger.

Jeg kunne fortsatt, men la meg heller ta noen eksempler.

Det er en tydelig generasjonskløft i skandinaviske språkforståelse. Dette er superenkel observasjonsbasert forskning: Min generasjon (millennials) og de som er eldre holder på sitt språk i møte med andre skandinaver. Yngre folk derimot, slår stort sett over til engelsk uten engang å prøve.

Skyldes dette bare at språket på sosiale medier og i spillverden i stor grad er engelsk? Jeg

tror ikke det er så enkelt. Jeg tror det også handler om hvilke prioriteringer skolene gjør i de forskjellige landene.

Jeg husker godt at vi på flere klassetrinn måtte lære svensk og dansk under min skolegang. Det hjalp selvsagt også at vi både så svenske og danske TV-serier uten dubbing. Bør man kanskje prioritere skandinavisk språkopplæring sterkere i skolen, nå som Emil i Lønneberget ikke er en av favorittfilmene for flertallet av norske barn?

Det er også praktiske utfordringer for folk som beveger seg i Norden. Å flytte er på papi-ret lett, men i virkeligheten er det en lang og omstendelig prosess med å skaffe nytt personnummer eller å bytte bank. Reglene og rutinene for boligleie eller -kjøp er også helt forskjellige.

Landene har ikke systemer som snakker sammen (med unntak av en delvis løsning for mobile pengeoverføringer). For min egen del må jeg betale min norske bank 50 kroner hver gang jeg skal overføre penger mellom norsk lønnskonto og svensk brukskonto. Det er ikke det at det er snakk om en formue gjennom et år. Men er det nødvendig?

Kunne man ha fått et felles nordisk bank-system?

Hva med et nordisk personnummer som gir alle de samme rettighetene uansett i hvilket land man bor i?

Hvorfor er det ikke flere og bedre tog- og flyruter mellom nordiske byer, ikke bare ho-

vedstedene? Hva skjer med nattoget mellom Oslo og København?

Og hva med de nordlige regionene?

Skal man fra Tromsø til for eksempel Kiruna, spesielt vinterstid med hyppige stengte veier, må man fly til Narvik og ta Ofotbanen (hvis den i det hele tatt går). Alternativet er å fly via Oslo eller Stockholm. Det høres verken bærekraftig eller spesielt økonomisk gunstig ut for andre enn flyselskapene.

Hvordan kan slike melkeruter være et uttrykk for en integrert region?

Under koronapandemien virket det som om de nordiske landene glemte alt om nordisk samarbeid i et slags nordisk mesterskap i færrest smittetilfeller. Det ble satt soldater på grensen. En times tur inn i de svenske skoger endte med fjorten dagers karantene. (I mellomtiden var det folkevandring til Nordmarka ...)

Å vifte med en seks timer gammel dansk koronatest hjalp ikke en tøddel på Svinesund. Der ble det ny test og ny kø. Hvor er fornuften i det?

Hvorfor fant man ikke heller et felles nordisk system for smittesporing? Et felles nordisk system for testing og karantene?

Det er slik man blir verdens mest integrerte region i løpet av fem år.

Ikke ved å ha nok et seminar med folk som allerede er Norden-venner.

Spørsmålet er om den politiske viljen er der. 🌐

– Min generasjon (millennials) og de som er eldre holder på sitt språk i møte med andre skandinaver. Yngre folk derimot, slår stort sett over til engelsk uten engang å prøve.

Gjennom spennende aktiviteter lærer de unge hverandres språk og kultur å kjenne, knytter vennskap på tvers av landegrensene og skaper nordiske minner for resten av livet. Leiren arrangeres også i 2025, har ditt barn lyst til å delta?

Foto: Charlotte Sverdrup

En uke fullspekket

Nordisk sommerleir har vært en årlig tradisjon siden 1948 og er en minneverdig opplevelse for de heldige deltagerne.

I år samlet sommerleiren i Hillerød over 70 barn fra hele Norden i alderen fra 11–15 år. I løpet av uka har barna hylt av latter, vært på tivoli, besøkt et slott, spilt fotball, danset, badet, shoppet, klatret og lært å skyte med pil og bue – blant annet. Barna har også øvd seg på å prøve å forstå hverandre, selv om språkene kan være litt forskjellige. (Ordet «disco» skjønte visst alle.) Viktigst av alt er at de har fått venner på tvers av hele Norden. 🌐

med lek og moro!

Nordisk sommerleir har vært en årlig tradisjon siden 1948 og er en minneverdig opplevelse for ungdom i Norden.

Foto: Charlotte Sverdrup

Ingeborg mener vi bør holde på skandinavisk i Norden i stedet for å bytte til engelsk i møte med hverandre. Og så ønsker hun seg et mer synlig Foreningen Norden. Utfordringen er akseptert!

– Gjennom foreningen er jeg mer oppdatert på Norden

Bli kjent med lagdommer Ingeborg Fogt Bergby. Hun er flasket opp med nordisk fellesskap og samhold fra barndommen og har tatt engasjementet med seg videre inn i voksenlivet.

Tekst: Redaksjonen

Hvem er du?

Jeg heter Ingeborg, er 47 år gammel og bor på Notodden i Telemark sammen med mannen min og våre tre døtre på 10, 14 og 16 år. Jeg jobber som lagdommer i Agder lagmannsrett. Hovedkontoret er i Skien, men lagmannsretten har også rettssted i Kristiansand, Arendal og Tønsberg. På fritiden er jeg glad i å være ute i naturen, gjerne til fots eller på ski. Sommerens høydepunkt var kanotur med teltovernattinger i Sverige med familien. Og så liker jeg godt å danse, nå lærer jeg å danse West Coast Swing.

Hvordan ble du kjent med Foreningen Norden – og hvorfor ble du medlem?

Jeg ble kjent med Foreningen Norden via min mor, som er halvt dansk og halvt finsk. Jeg er flasket opp med nordisk fellesskap og samhold og som barn tilbragte jeg mye tid hos mine besteforeldre på Nord-Jylland. Jeg ble medlem fordi jeg ønsker å støtte opp om alt det gode arbeidet Foreningen Norden gjør.

Hvordan er medlemskapet så langt?

Medlemskapet har gjort meg mer oppdatert på hva som skjer i Norden. Jeg liker godt nyhetsbrevene fra Foreningen. Spesielt vil jeg trekke fram de fine tiltakene for barn og unge, som sommerleir og Nordjobb.

Hva er ditt forhold til Norden?

Norden er den beste plassen på jord! Vi har frihet, vennlighet, likestilling, høflig fremferd og fantastisk natur. Jeg føler meg veldig nordisk som halvt norsk, og kvart dansk og finsk. Og når jeg attpåtil fant meg en mann fra

Fra sommerens kanotur med familien, her med yngstedatter Ingrid på Svartälven.

*Også på
kanotur må
oppvasken
tas, her en
lettvint lig-
gende variant
på brygga.*

Sverige med finske aner, var den nordiske familien så godt som komplett. (Barna vår er 7/16 deler svenske, 4/16 deler norske, 3/16 deler finske og 2/16 deler danske.)

Hva brenner du for innenfor det nordiske?

At vi opprettholder evnen til å snakke med hverandre på de nordiske språkene. Jeg synes det er synd når jeg hører nordiske ungdommer snakke engelsk sammen. Jeg hadde et dansk vitne i retten en gang, og han forsto ikke helt min norsk og lurte på om vi kunne snakke engelsk. Da slo jeg over på dansk, og alle var fornøyde.

Har du en utfordring til Foreningen Norden?

Jeg synes foreningen er litt anonym og kan bli bedre på å markedsføre seg selv.

Hvordan ser ditt ideelle Norden ut, hvis du kunne velge?

Da har vi et enda tettere samarbeid, også innenfor lovverket. Vi er et Norden med bedre samarbeid og mer ensartede lover innen justissektoren, for lettere å kunne bekjempe den økende grenseoverskridende kriminaliteten. I tillegg har vi felles utenrikspolitikk, slik at Norden blir sett på som en enhet. Og så har vi felles betalingsløsninger og pant på flasker! 🍷

BLI MEDLEM

Medlemskap i
Foreningen Norden:
380,-/år for medlemmer
**550,-/år for familie-
medlemskap**
50,-/år for ungdommer

Som medlem støtter du vårt arbeid for et mer dynamisk og integrert Norden! Du vil også bli invitert til våre arrangementer og motta magasinet Norden fire ganger i året.

Bibliotek, skoler, organisasjoner og bedrifter er også velkomne som medlemmer.

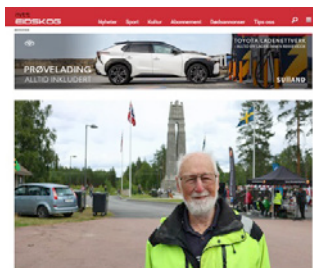
VERV EN VENN!

Er du medlem og ønsker å engasjere flere? Få dem til å melde seg inn og send en e-post til foreningen@norden.no med ditt medlemsnummer og navn på de du har vervet.

Sjekk dine vervepremier på www.norden.no

Foreningen Norden har 53 lokallag lokalisert over hele landet. Her kan du se hvordan de jobber for å få opp interessen for det nordiske blant lokalbefolkningen. Gjestebud og småskalamarke med spellemannslag på grensen – det står ikke på kreativiteten i Foreningen Norden!

Faksimile www.mitteidskog.no
søndag 7. juli 2024.

Søndre Finnskogen spellemannslag var et av de mange kulturelle innslagene på Morokulien.

Foto: Kai Roger Lindberget

Marked på grensen

I sommer inviterte Foreningen Norden i Kongsvinger og Arvika til grensemarked på Morokulien. Her kunne folk fra begge sider av grensen møtes og handle fra småskalaprodusenter og hygge seg med kulturelle innslag.

Arrangementene på Morokulien er en årlig suksess. Det begynte med en debatt om nedstengningen av grensen under pandemien, i fjor var fokuset på språk og i år er det grensemarked. Politikere var også invitert, fra Grue hadde ordfører Rune Grenberg tatt turen.

Grenberg fortalte til redaksjonssjef Kai Roger Lindberget fra avisa Mitt Eidskog, at han har ønsket et fokus på at lovverket setter noen begrensninger når det gjelder handel over grense. Han fortalte videre at han at han håper markedet på Morokulien kan bli en årlig tradisjon og gjerne at det også skjer oftere enn årlig.

– Med den store trafikken som går forbi her så bør det finnes et større marked her, og jeg håper dette er starten på noe årlig. Det nordiske samarbeidet må styrkes og den beste måten å gjøre det på er fra gras-
rota, sa Grenberg.

Fra Grue hadde ordfører Rune Grenberg tatt turen.

Foto: Kai Roger Lindberget

Jan Rülcker, talsperson for Foreningen Norden Arvika.

Foto: Kai Roger Lindberget

Vellukka nordisk gjestebod

Lokallaget i Ørsta Volda av Foreninga Norden skipa i samarbeid med Ørsta vidaregåande skule, kokk- og servitør-lina, til gjestebod torsdag 11. april. Lokallaget har fleire års tradisjon med å arrangere nordisk gjestebod på Ørsta vidaregåande skule. Elevane og dei tilsette hadde laga ei mengde nordiske rettar til buffeen, og rettane var merka med namn og kva land dei var mest vanlege i. Det var dekket festbord til gjestane, og maten var sett fram i innbydande buffear.

Alt ein halvtime før opningstida, var gangen på skulen full av publikum som venta på å få kome inn, og matsalen vart snart fullsett. I alt var det over hundre gjester som sette pris på maten og såg ut til å kose seg i lag.

Av: Anne Steinsvik Nordal / Skrivar i lokallaget

Elevane på kokk- og servitørfaget lagar eit stort utval av rettar frå dei nordiske landa.

Lokallaget Ørsta-Volda er opptekne av å spreie info om nordisk matkultur. Som biletet viser, er strategien både velsmakande og godt motteken.

Norden-quiz

Av Harald Andreas Velsand

7: Hvor stor del av Grønland er dekket av is hele året?

Foto: Jason Krieger / Unsplash.com

16: Hvilken produsent lager ryggsekken «Kåken»?

19: Hvem spilte Peer Gynt i årets oppsetning på Gålå?

Foto: peergynt.no/
Bård Gundersen

3: Hvilke forfattere har skrevet disse tre bøkene – kombiner bok og fofatter!

Den som frykter ulven

«en spenningsforfatter i toppsjiktet»
David Løken, Arbeiderbladet

HUNDENE I RIGA
EN WALLANDER-KRIM

GYLDENDAL

AVDELING Q

SJU M²
MED
LÅS

«Et bvers spinn som anstående verk i dansk og internasjonal krimhistorie»
Jyllands-Posten

ASCHENBACH krim

- Hva heter den største øya på Svalbard?
- Hvilke norske områder ble avstått til Sverige etter freden i Brömsebro i 1645?
- Sett sammen bok og forfatter:
1. Henning Mankell, 2. Jussi Adler-Olsen, 3. Karin Fossum. A. «Sju m2 med lås», B. «Den som frykter ulven», C. «Hundene i Riga».
- Hva heter vinneren av tikamp under årets OL i Paris?
- Ålesund har en finsk vennskapsby med et navn som oversatt til norsk betyr bukt. Det finske navnet er godt kjent i Norge. Hva heter byen?
- Hva heter den svenske komponisten (1872–1960) som skrev det populære stykket «Svensk Rapsodi nr. 1» (Midsommarsvaka) i 1903?
- Hvor stor del av Grønland er dekket av is hele året?
- Den finske presidenten bor på Talludden. I Norge ville vi ha sagt Tollodden. Hva betyr dette ordet?
- I hvilken nordisk TV-serie (2013–2024) treffer vi bl.a. gjesten Edward Weyse, eieren Molly Andersen og stuepiken Fie?
- Hvilken artist ledet årets «Allsang på Skansen»?
- Hva heter det store kjøpesenteret som ligger sør-vest for Svinesund, der «alle» svinger innom på harrytur?
- Hva heter den ca. 50 kilometer lange halvøya som strekker seg fra hovedstaden på Island og forbi hovedflyplassen?
- Hvilke to land samarbeider om kriminalserien «Kodenavn: Annika»?
- Hva heter det geologisk interessante området ved Ulefoss, der man har funnet Europas største forekomst av jordartsmetaller?
- Hva heter dansken som har vunnet Tour de France to ganger og som kom på andreplass i år?
- Hvilken produsent lager ryggsekken «Kåken»?
- Hva heter Færøyenes statsoverhode?
- Hvilken by arrangerte «Åland Sea Jazz» 9. og 10. august i år?
- Hvem spilte Peer Gynt i årets oppsetning på Gålå?
- Hva heter den danske nasjonalhelten som ifølge sagnet vil stå fram og redde landet når det er i sin ytterste nød?

SVAR: 1. Spitsbergen. 2. Jämtland og Herjedalen. 3. I-C, 2-A, 3-B. 4. Markus Rooth – fra Norge! 5. Lahit. 6. Hugo Alfvén. 7. Cirka 80 prosent. 8. Furudøden. 9. Den danske serien «Badehotellet». 10. Pernilla Wahlgren. 11. Nordby. 12. Reykjaness. 13. Sverige og Finland. 14. Fensholt. 15. Jonas Vingegaard. 16. Fjällräven. 17. Frederik X. 18. Marthamm. 19. Mads Ousdal. 20. Holger Danske

182,5 fridager med hengerekøye og Netflix til folket!

(– Hvordan selge inn den nordiske forbundsstaten?)

Fra tid til annen pustes det nytt liv i den storslagne idéen om å samle Norden til et felles rike, en union, føderasjon eller forbundsstat om du vil. Kjært barn har mange navn.

Av: *Esben Bundgaard-Jørgensen Selvig*

Esben Bundgaard-Jørgensen Selvig er nordist, artist, programleder og film og TV-produsent.

Foto: Lunfoto/Johnny Hyunh

Argumentene for at dette er en glimrende idé er like mange som de mislykkede forsøkene på å få den realisert. Strategiske fordeler, gjennomslagskraft i internasjonal politikk, samkjøring av samferdsel, næringsliv – og ikke minst fri tilgang til det norske pensjonsfondet for alle land i Norden. Listen over gode argumenter er lang som en vinter på Svalbard. Men det store innsalget uteblir og det samme gjør forbundsstaten. For hva er egentlig aller viktigst for det nordiske folk? Hva er du selv opptatt av, når du virkelig kjenner etter? Vi kommer tilbake til dette.

Idéen om forbundsstaten er på ingen måte ny. Gjennom de siste tusen årene har den blitt forsøkt påtvunget, fristet og forhandlet frem i ulike formater, men med vekslende hell. Med unntak av Kalmarunionen, som holdt ut i hele 126 år, har ingen klart å gjøre den nordiske drømmen til virkelighet.

I nyere tid har både professor Gunnar Wetterberg og hotellbaron Petter Stordalen heiet på idéen. Og de argumenterer godt for seg. De

fremhever den samme listen med stordriftsfordeler som alle andre Norden-entusiaster kaster om seg med. Og jeg må innrømme at det både er en interessant og besnærende tanke, men jeg er redd at de mange mislykkede forsøkene har strandet fordi vi begynner i feil ende.

Skal vi lykkes med å samle Norden, må vi sette alle de åpenbare fordelene på pause og heller fokusere på det folk virkelig bryr seg om. Det som virkelig skaper, binder, samler og gleder folk i Norden.

Nemlig fridagene. Hvilke fridager, helligdager, merkedager og høytidsdager skal vår fellesnordiske union eller forbundsstat ha? Dette er et alvorlig spørsmål som vil dukke opp før eller siden dersom vi skal få unionen til å fungere. Jeg vil forsøke meg på en løsning som jeg tror kan få bred oppslutning blant innbyggerne i unionen.

Det enkleste er å begynne med de fridagene vi allerede har til felles. Det betyr at vi fortsetter med fri i alle helger – totalt 104 dager tid til hagearbeid, Netflix og hengerekøye.

Videre bør vi holde fast ved alle de tradisjonelle helligdagene vi allerede deler; juleaften, første og andre juledag, første nyttårsdag, Kristi himmelfartsdag, påske, pinse og annen høytidsmoro. Disse fridagene er såpass innarbeidet at vi ville ha fått opptøyer fra Lappland til Gråsten om vi prøvde å kvitte oss med dem.

Og når vi nå har muligheten til å starte med blanke ark, hvorfor ikke legge inn en ekstra dag etter første nyttårsdag? Vi vet jo alle at det uansett ikke skjer noe fornuftig på den dagen. Nyttårsaften og lille julaften? De bør også endelig få velfortjent status som helligdager.

Rundt regnet blir det 17 fridager med tradisjonelle høytidsdager. Her har jeg også inkludert inneklemt dager – de dagene som er fri i praksis, om ikke på papiret.

Og så har vi feriene. I Norge er vi stort sett enige om fem ukers ferie. Det er en solid ramme, spør du meg. Så, hvis kalkulatoren min er riktig, legger det til 25 fridager på lista.

Men nå begynner det å bli interessant. For hvilke unike fridager i hvert enkelt land skal vi velge? Svaret må bli; alle. For det blir nok ingen union om vi tar 17. mai fra nordmennene eller trettendedag jul og midtsommerdagen fra svenskene. Grovt regnet blir det 12,5 fridager til (den svenske allehelgensaften er bare en halv fridag). Og legger vi til arbeidernes dag, 1. mai, lander vi på 13,5.

Og så er det de merkedagene som, ærlig talt, burde ha vært offisielle fridager. Som J- og P-dagen i Danmark – dagene der juleølet og påskeølet slippes. Jeg vil tro det kjapt kan bli populære og samlende tradisjoner i hele Norden. Av den typen lokale merkedager tenker jeg at hvert land får velge tre som blir offisielle fridager i den nye unionen. Og hvis vi regner Åland som en del av Norden, lander vi plutselig på 16 fridager til.

Totalt blir det da 175,5 fridager i løpet av ett år. Legger vi til syv dagers høstferie, lander vi på 182,5 fridager i året. Nøyaktig et halvt år med fri. Det innsalget er jeg sikker på ville ha fått folk til å strømme til urnene. Hurra for den nordiske forbundsstaten!

Illustrasjon: all-free-download.com / Kristin Mack Alnæs

Men nå tenker du sikkert: Hvordan skal dette fungere i praksis? Hva skal vi leve av når ingen jobber?

Ingen grunn til panikk.

Gjennom unionen får alle landene fri tilgang til det norske pensjonsfondet.

Det burde holde oss flytende lenger enn Kalmarunionen. 🌐

– Hvilke unike fridager i hvert enkelt land skal vi velge? Svaret må bli; alle. For det blir nok ingen union om vi tar 17. mai fra nordmennene eller trettendedag jul og midtsommerdagen fra svenskene.

Oslo-København

Storbyferie til København?

Ta den behagelige sjøveien med DFDS

ALLTID INKLUDERT

Frisk sjøbris
på dekk

Magisk
havutsikt

Ekstra god
benplass

Ingen bagasje-
begrensning

MEDLEMSFORDEL

10%

fast helårsrabatt
og gode spesial-
tilbud

Les mer og bestill din reise på dfds.com/fn

